

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	xxv
GİRİŞ	xxvii
BİRİNCİ KİTAP	
TÜRK SENDİKALAR HUKUKU.....	1
BİRİNCİ KESİM	
SENDİKA HUKUKUNUN GENEL ESASLARI	3
I- SENDİKA KAVRAMI-TANIMI-UNSURLARI.....	4
1- Sendika Kavramı ve Unsurları	4
A- Tanımı	5
B- Unsurları	6
a- Amaç Unsuru.....	7
b- Tüzel Kişilik Unsuru.....	8
c- Bağımsızlık	9
d- Demokratiklik Unsuru	10
2. Sendika İle Benzer Kavamlar.....	11
A- Sendika ve Dernek Kavamları	11
B- Sendika ve Ticari Şirket Kavamları.....	12
C- Sendika ve Kooperatif Kavamları.....	13
D- Sendika ve Mesleki Birlik Kavamları	14
II- SENDİKA HÜRRİYETİ VE MUHTEVASI	15
1- Sendika Hürriyeti.....	15
2- Sendika Hürriyetinin Muhtevası	15
A- Ferdi Sendika Hürriyeti: Çalışanların Sendika Hürriyeti	16
a- Olumlu (Pozitif) Sendika Hürriyeti.....	16
b- Olumsuz (Negatif) Sendika Hürriyeti.....	16
B- Toplu Sendika Hürriyeti: Sendikanın Hürriyeti	17
3- Uluslararası Sözleşmelerde Sendika Hürriyeti	18
A- Birleşmiş Milletler Teşkilatının Sendika Hürriyetine Dair Belgeleri	18
a- İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi	18
b- Kişisel ve Siyaset Haklar Milletlerarası Sözleşmesi	19
c- Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklara Dair Sözleşme	20
B- Avrupa Konseyinin Sendika Hürriyeti İle İlgili Belgeleri.....	21
a- İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerinin Korunmasına Dair Sözleşme	21
b- Gözden Geçirilmiş Avrupa Sosyal Şartı	21
C- MÇT'nin Sendika Hürriyetine Dair Belgeleri.....	22

a- 87 Sayılı Sözleşme	23
b- 98 sayılı Sözleşme.....	24
c- 151 sayılı Sözleşme.....	25
d- Tarımda Örgütlenme Hakkına Dair Sözleşme	27
III- SENDİKAL ANLAYIŞLAR	27
1- Marksist-Sosyalist Sendika Anlayışı ve İlkeleri.....	28
2- Faşist Sendika Anlayışı ve İlkeleri	29
3- Liberal Sendika Anlayışı ve İlkeleri.....	29
4- Hür Sendikacılık Anlayışı ve İlkeleri	29
A- Serbest Kuruluş İlkesi	30
B- Üyelik Serbestisi İlkesi	30
C- Sendika Çokluğu İlkesi	30
D- Faaliyet Serbestisi İlkesi	31
E- Bağımsızlık İlkesi	31
F- Demokratiklik İlkesi	31
IV- DÜNYADA VE TÜRKİYE'DE SENDİKACILIĞIN DOĞUŞU VE GELİŞMESİ	32
1- Sanayileşme Öncesi Dönem	32
2- Sendikacılığı Hazırlayan Tarihi Şart ve Sebepler: Sanayı İhtilali	33
3- Sendika Hakkının Kazanılması ve Milletlerarası Sendikal Örgütlenmeler Dönemi	34
4- Türkiye'de Sendikacılığın Doğuşu ve Gelişimi	37
A- Cumhuriyet Öncesi Dönemde	37
B- Cumhuriyet Döneminde Türkiye'de Sendikalılaşma	37
a- 1947 Öncesi Dönem (1920-1946 Dönemi): Sendikasız Dönem	37
b- Grevsiz Toplu İş Sözleşmesiz Sendikacılık Dönemi: 1946-1961 Dönemi	37
c- Hür Sendikacılık Dönemi: 1960 Sonrası Dönem	38
V- SENDİKA HAKKI VE KORUNMASI	39
1- Sendika Hakkı	39
2- Sendika Hakkının Korunması	43
VI- SENDİKALARIN KURULUŞUNA HAKİM İLKELER	44
1- Serbest Kuruluş İlkesi	46
2- İşkolu Sendikacılığı İlkesi	46
A- Sendikaların Kuruluş Sistemleri	46
a- Meslek Esasına Göre Kuruluş	46
b- İşkolu Esasına Göre Kuruluş	47
c- İşyeri Esasına Göre Kuruluş	47
B- İşkolu Esasına Dayalı Kuruluşun İstisnası: Kamu İşveren Sendikaları	49

C- İşkolları ve İşkolu Tespit Usulü	50
a- Genel Olarak İşkolu Kavramı ve İşkolları	50
b- İşyerinin Girdiği İşkolunun Tespiti	52
c- Parçalı Tespit	53
3- Sendika Çokluğu İlkesi	53
4- Sendikaların Saflığı İlkesi	54
5- Türkiye Çapında Faaliyyette Bulunma İlkesi	55
VII-SENDİKALARIN KURULUŞU	56
1- Sendika Kurucusu Olabilme Şartları	56
A- İşçi Sendikası Kuruculuğu İçin İşçi, İşveren Sendikası Kuruculuğu İçin İşveren Olmak	57
a- İşçi Sendikası Kuruculuğu İçin İşçi Olmak	57
b- İşveren Sendikası Kurucusu Olabilmek İçin: İşveren veya İşveren Vekili Olmak	57
B- Fiil Ehliyetini Haiz Olmak	58
C- Kanunda Sayılan Suçlardan Hüküm Giymemiş Olmak	58
D- Fiilen Çalışmakta Olmak	59
2- Sendikaların Kuruluş İşlemleri	61
A- Sendika Tüzüğü Hazırlamak	62
a- Genel Olarak Sendika Tüzüğünün Yeri ve Önemi	62
b- Genel Olarak Sendika Tüzüğünün Hazırlanması Yükümlülüğü	62
B- Kamunun İstediği Diğer Belgeleri Hazırlamak	63
C- Valiliğe Başvuruda Bulunmak	64
D- İlan Yükümlülüğü	65
VIII – SENDİKALARIN ORGANLARI	65
1- Sendikalarda Organ Kavramı ve Organlara İlişkin Temel Esaslar	65
A- Sendikalarda Organ Kavramı ve Önemi	65
B- Sendikaların Organlarına İlişkin Temel Esaslar	66
2- Sendika Genel Kurulu	69
A- Genel Kurulun Görev ve Yetkileri	69
B- Genel Kurulun Toplanma Biçimleri	70
a- Üyelerle Toplanma	70
b- Delege Esasına Göre Toplanması	71
aa- Genel Kurul Delegeliği ve Delege Seçimi	71
bb- Şube Genel Kurulu Delegeliği ve Delegelerinin Seçimi	73
cc- Tabii Delegelik	73
C- Genel Kurul Çeşitleri	74
a- İlk Genel Kurul	74
b- Olağan Genel Kurul	75
c- Olağanüstü Genel Kurul	75

D- Genel Kurulun Toplanma Süreci	79
a-Genel Kurulun Toplanması	80
aa-Hazırlık Çalışmaları	80
bb- Genel Kurulun Açılması	81
E- Genel Kurulun Denetimi:Yargı Denetimi	82
3- Yönetim Kurulu	84
A- Genel Olarak Sendika Yöneticisi Kavramı ve Sendika Yönetim Kurulu Üyeliği ...	84
a- Sendika Yöneticisi Kavramı	84
b- Sendika Yönetim Kurulu Üye Sayısı Sorunu	85
B- Yönetim Kurulunun Görev ve Yetkileri	86
C- Yönetim Kurulunun Sorumluluğu ve Denetimi	87
a- Yönetim Kurulunun Sorumluluğu	87
b- Yönetim Kurulunun Kararlarının Denetimi	88
4- Sendika Denetleme Kurulu	88
5- Sendika Disiplin Kurulu	89
IX- SENDİKA ÜYELİĞİ	90
1- Sendika Üyeliğinin Kazanılması	90
A- İşçi Sendikası Üyeliğinin Kazanılması	91
a- Sendikalar Kanunu Anlamında İşçi Olmak	91
aa- Genel Olarak	91
bb- Üye Olma Yasağı Kapsamında Olmamak	92
b- On Beş Yaşını Tamamlamış Olmak	93
c- Sendikaya Başvuru Yapmak	94
d- Talebin Sendika Yetkili Organınca Kabul Edilmesi	95
B- İşveren Sendikası Üyeliğinin Kazanılması	96
a- Genel Olarak	96
b- Sendika Üyeliğinde İstisna: Kamu İşveren Sendikaları Üyeliği	97
2- Sendika Üyelerinin Hak ve Yükümlülükleri	98
A- Sendika Üyelerinin Hakkı	98
a- Sendikal Faaliyetlere Katılma Hakkı	98
b- Sendika Yönetimine Katılma Hakkı	99
c- Eşit Davranılmasını, Ayırmcılık Yapılmamasını ve Toplumsal Cinsiyette Eşitliğin Gözetilmesini Talep Hakkı	99
B- Sendika Üyelerinin Yükümlülükleri	99
a- Aidat Ödeme Yükümlülüğü	99
aa- Genel Olarak	99
bb- Aidatların Kaynakta Kesilmesi	101
b- Sendika Düzenine Uyma Yükümlülüğü	102
3. Sendika Üyeliğinin Askıya Alınması	102
A- Sendika Üyeliğini Etkilemeyen Haller	103
B- Sendika Üyeliğinin Askıya Alınmasının Sonuçları.....	104

4-	Sendika Üyeliğinin Sona ermesi	105
A-	Çıkma	105
B-	Çıkarılma	106
C-	Kendiliğinden Sona Erme	107
a-	Ölüm	107
b-	Emeklilik	108
c-	Nitelik Değişmesi ya da Kaybı Durumu	108
d-	İşkolu Değişimi	109
e-	Bir Yıldan Uzun Süre İşsiz Kalma.....	109
X-	SENDİKAL GÜVENCELER	109
1-	Sendikal Güvencenin Konusu: Sendikal Faaliyyette Bulunma	110
2-	Sendika Üyeliğinin Güvencesi	111
A-	Sendikaya Üye Olma Bakımından	111
a-	Üye Olma Hakkı Yönünden: Kötüniyet Tazminatı	113
b-	Geçerli Neden Saymama	113
c-	Sendikaya Üye Olma Nedeniyle Fesih Durumunda Sendikal Tazminat Müeyyidesi İle Korunma	114
B-	Sendikal Faaliyyette Bulunma Bakımından	114
a-	Sendikal Faaliyyette Bulunma Nedeniyle Ayırmalık Yapma	116
b-	Sendikal Faaliyyette Bulunma Nedeniyle İş Sözleşmesinin Feshedilmesi.....	117
3-	İşyeri Sendika Temsilciliğinin Güvencesi	118
A-	İşyeri Sendika Temsilciliği	119
a-	Temsilcinin Seçimi ve Atanması	119
b-	Temsilcinin Görevleri	120
B-	İşyeri Sendika Temsilcilerinin Teminatı	121
a-	İşyeri Değiştirilemez ve İşinde Esaslı Değişiklik Yapılamaz	121
b-	İş Sözleşmesi Haklı Bir Neden Olmaksızın Feshedilemez.....	122
4-	Sendika Yöneticilerinin Güvencesi	124
A-	Amatör Sendika Yöneticilerinin Güvencesi	125
B-	Profesyonel Sendika Yöneticilerinin Güvencesi	126
5-	Sendika Hürriyetinin Sendikaya Karşı Korunması	129
A-	Sendikaya Üye Olma Bakımından	130
a-	Üyeliğe Kabul Başvurusunun Gerekçe Gösterilmeksızın Reddedilmesi	130
b-	Üyelik Başvurusunun Sürüncemede Bırakılması	131
B-	Delege Olma Bakımından	133
C-	Yönetici Olma Bakımından	134
6-	Sendika Hürriyetinin Korunmasında Ceza Hukukunun Rolü	134
A-	Ferdi Sendika Hürriyeti Aleyhine Suçlar	135
B-	Kollektif Sendika Hürriyeti Aleyhine Suçlar	135
7-	Sendika Hürriyetinin Korunmasında Milletlerarası Sözleşmelerinin Rolü	136
A-	Milletlerarası Sözleşmelerin Denetim Mekanizmalarının Rolü	137
B-	Anayasa m. 90'ın Sendika Hakkının Korunmasındaki Rolü	138

XI- SENDİKALARIN TEŞKİLATLANMASI	139
1- Sendikaların İç Teşkilatlanması	139
A- Sendikaların Seçimlik Organ Kurma Hakkı	139
B- Sendikaların Şube Kurmaları	140
2- Sendikaların Dış Teşkilatlanması	142
A- Üst Kuruluş Kurma ve Üye Olma	142
B- Sendikaların Milletlerarası Kuruluşlar Kurma ve Üye Olmaları	144
XII-SENDİKALARIN FAALİYETLERİ	146
1- Sendikaların Faaliyetlerine Esas Temel İlkeler	146
A- Amaç Dışı Faaliyet Yapmama İlkesi	146
B- Faaliyet Serbestisi İlkesi	147
C- Faaliyetlerden Eşit Yararlanma İlkesi	147
D- Ayrimcılık Yapmama İlkesi	147
E- Toplumsal Cinsiyet Eşitliğini Gözetme İlkesi	147
F- Sendika Üyesi Olmayanların Sendika Faaliyetlerinden İzin ile Faydalananma İlkesi	147
G- Faaliyetlerde Sendika Bağımsızlığına Saygı İlkesi	148
2- Sendikaların Yapabilecekleri (Kanuna Uygun) Faaliyetler	148
A- Sendikaların Çalışma Hayatına Dair Faaliyetleri	149
a- Toplu İş Sözleşmesi Yapmak	149
b- İş Uyuşmazlıklar ile İlgili Faaliyetler	149
c- Grev ve Lokavt Alanındaki Faaliyetler	150
d- İşyeri Temsilcisi Atamak	150
B- Sendikaların Hukuki Faaliyetleri	152
a- Davada Taraf Olma Hakkı	152
b- Kollektif Nitelikte Dava Açma Hakkı	153
c- Üyelere Hukuki Yardım Yapmak	154
C- Sendikaların Sosyal Faaliyetleri	155
a- Çalışma Hayatı ile İlgili Kurullara Temsilci Göndermek	155
b- Eğitim ve Araştırma Faaliyetlerinde Bulunmak	155
c- Yardım Sandıklarının Kurulmasına Destek Sağlamak	156
d- Kooperatif Kurulmasına Destek Sağlamak	156
e- Sendikaların Yatırım Faaliyetleri	157
D- Sosyal Yardım Faaliyetleri	157
E- Sendikaların Yönetime Katılması	159
3- Sendikaların Yapamayacakları Faaliyetler	159
A- Siyaset Yapma Yasağı	160
B- Ticaret Yapma Yasağı	161
C- Yardım ve Bağış Konusundaki Yasaklar	161

XIII - SENDİKALARIN MALİ FAALİYETLERİ (GELİR VE GİDERLERİ)	163
1- Sendikaların Mali Faaliyet Serbestisi İlkesi	163
2- Sendikaların Mali Faaliyetleri	163
A- Sendikaların Gelirleri	163
B- Sendikaların Giderleri	164
XIV-SENDİKALARIN DENETİMİ	165
1- Sendikaların Kendi Denetim Organları Tarafından Denetimi	167
A- Denetim Kurulu Tarafından Denetlenmesi	167
B- Sendikaların Yeminli Mali Müşavirlerce Denetimi	168
C- Sendikaların Genel Kurul Tarafından Denetimi	169
2- Sendikaların Devlet Tarafından Denetimi	169
A- Denetime Dolaylı Destek Sağlayan Kanuni Yükümlülükler.....	169
a- Sendikaların Tutacağı Defterlerle İlgili Düzenleme	169
b- Gelirlere İlişkin Kayıt ve Defterler	170
c- Sendikaların Denetim Raporları ve Genel Kurul Kararlarının İlan Edilmesi	170
B- Devlet Denetleme Kurulu Tarafından Denetim.....	170
C- Güvenlik Kuvvetleri Tarafından Denetim: Asayiş Denetimi	171
D- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Denetimi	172
XV-SENDİKALARIN VE KONFEDERASYONLARIN FAALİYETLERİNİN DURDURULMA-SI VE SONA ERMESİ	172
1- Sendikaların Faaliyetlerinin Durdurulması	172
A- Sendikaların Faaliyetlerinin Durdurulması Yetkisi	172
B- Sendikaların Faaliyetlerinin Durdurulması Nedenleri	173
a- Kuruluş Sırasında Tespit Edilen Kanuna Aykırılıkların Verilen Süre İçinde Düzeltilmemesi	174
b- Kapatma Davası Sürecinde Faaliyetlerin Durdurulması.....	174
c- Tüzüklerde Kanuna Aykırı Değişiklik Yapılmış Olması	175
d- Dış Kaynaklardan İzinsiz Bağış ve Yardım Alınmış Olması	175
e- Organlarda Nitelikleri Kanuna Aykırı Kişilere Görev Verilmesi ve Bu Kişilerin Görevde Tutulması.....	175
C- Sendikanın Faaliyetlerinin Durdurulmasının Sonuçları	176
2- Sendikaların Sona Ermesi.....	176
A- Sendikanın Feshi	176
B- Sendikaların Dağılması (Sendikaların İnfisahı)	177
a- İnfisah Kavramı.....	177
b- İnfisah Sebepleri	178
aa- Sendikanın Amacının Gerçekleşmesinin İmkansız Hale Gelmesi	178
bb- Sendikanın Borçlarını Ödeyemez Duruma Düşmesi	178
cc- Yönetim Organlarını Tüzüğe Uygun Olarak Teşekkür Ettirememesi	178
dd- Genel Kurulun Toplanamaması	179
C- Sendikanın Kapatılması.....	179

a- Kapatma Nedenleri.....	179
aa- Anayasal Esaslara Aykırı Faaliyet Göstermek.....	180
bb- Kuruluş Sürecindeki Kanuna Aykırılıkların Verilen Süre İçerisinde Düzeltilmeme- sinde Israrçı Olunması	180
cc- Kanuna Aykırı Tüzük Hükümlerinin Değiştirilmemesi.....	181
dd- Faaliyet Sürecinde Ortaya Çıkan Kanuna Aykırılıkların ve Eksikliklerin Giderilme- mesinde Israrçı Olunması	181
ee- Terøre Destek Olmak	181
b- Kapatmada Yetkili Makam: İş Mahkemesi	182
D- Sendikaların Sona Ermesinin Hukuki Sonuçları	182
a- Tüzel Kişiliğin Sona Ermesi	182
b- Malvarlıklarının Tasfiyesi	183
aa- Tüzüğünde Hüküm Bulunması Halinde	183
bb- Tüzükte Hüküm Bulunmaması Halinde.....	184
cc- Genel Kurul Kararına Göre İşlem Yapılması	184
dd- Genel Kurul Kararının Olmaması Durumu	184
ee - Sendikanın Kapatılması Halinde	185
İKİNCİ KESİM	
KAMU GÖREVLİLERİ SENDİKALARI HUKUKU.....	186
I- TÜRKİYE'DE MEMUR SENDİKACILIĞININ DOĞuşU VE TARİHİ GELİŞİMİ.....	187
1- Memurların Örgütlenme Hakkının Doğusu ve Gelişimi: Dernek Şeklinde Örgütlenme Dönemi	187
2- Memurların Sendikal Örgütlenme Dönemi	188
A- 1961-1971 Dönemi: Sendikallaşmada İlk Dönem	188
B- 1971-2001 Dönemi: Sendika Hakkından Mahrumiyet Dönemi	189
C- 2001 ve Sonrası Dönem: Memur Sendikacılığında Hür Sendikacılık Dönemi	191
II-KAMU GÖREVLİLERİNİN SENDİKA HAKKI VE KAPSAMI	192
1- Memurların Sendika Hakkı	192
2- Memurların Sendika Hakkının Kapsamı	192
A- Kişi Bakımından Kapsamı	192
B- Yer Bakımından Kapsamı	193
C- Kapsam Dışında Kalanlar	193
a-Kişi Bakımından	193
b- Yer Bakımından	194
III-MEMUR SENDİKALARININ KURULUŞU VE TEŞKİLATLANMASI	195
1- Memur Sendikalarının Kuruluşu	195
2- Memur Sendikalarının Teşkilatlanması	197
A- Sendikaların İç Teşkilatlanması.....	197
a- Sendikaların Seçimlik Organ Kurması	197
b- Sendikaların Şube Teşkilatlanması	197
B- Sendikaların Dış Teşkilatlanması	197
a- Sendikaların Üst Kuruluş Kurma ve Üye Olması	197

b- Milletlerarası Üst Kuruluşlar Kurma ve Üye Olma.....	199
IV- SENDİKALARIN ORGANLARI	199
1- Genel Kurul	199
A- Genel Kurulun Görevleri ve Yetkileri	199
B- Genel Kurulun Toplanması	201
2- Yönetim Kurulu	202
3- Denetim Kurulu	202
4- Disiplin Kurulu	202
V- MEMUR SENDİKALARINDA ÜYELİK.....	202
1- Memur Sendikalarına Üyelik	203
A- Sendika Üyeliğinin Kazanılması	204
B- Sendika Üyelerinin Hak ve Yükümlülükleri	205
a- Üyelerin Hakları	205
b- Üyelerin Yükümlülükleri	205
2- Sendika Üyeliğinin Askiya Alınması ve Sona Ermesi	206
A- Sendika Üyeliğinin Askiya Alınması	206
B- Sendika Üyeliğinin Sona Ermesi	206
a- Kendiliğinden Sona Erme	206
b- Üyelikten Çıkma (Çekilme).....	207
c- Üyelikten Çıkarılma	207
VI- MEMUR SENDİKALARININ FAALİYETLERİ	207
1- Memur Sendikalarının Yapabilecekleri Faaliyetler	208
2- Memur Sendikalarının Yapamayacakları Faaliyetler: Faaliyet Yasakları.....	209
3- Kamu Görevlilerinin Sendikalarının Yönetime Katılma Faaliyetleri.....	209
A- Kamu Personel Danışma Kurulu	210
B- Kurum İdari Kurulları	210
C- İşyeri Sendika Temsilcileri.....	210
D- Sendika İşyeri temsilcisi	211
4- Sendikaların Gelir ve Giderleri	211
A- Sendikaların Gelirleri	211
B- Sendikaların Giderleri	212
VII- MEMUR SENDİKALARININ DENETİMİ	212
1- Denetim Kurulu Tarafından Denetim	213
2- Bağımsız Yeminli Mali Denetim Firmaları Tarafından Denetim	213
3- Devlet Tarafından Denetim	213
VIII-MEMUR SENDİKALARININ SONA ERMESİ.....	214
1- Sendikanın Dağılması (İnfisahı).....	214
2- Sendikanın Feshi- Kapanması	215
3- Sendikanın Kapatılması	215
4- Memur Sendikalarının Sona Ermesinin Hukuki Sonuçları	215
A- Sendika Tüzel Kişiliğinin Sona Ermesi.....	215

B- Sendika Mal Varlığının Geleceği	215
İKİNCİ KİTAP	
BİRİNCİ BÖLÜM	
TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİ HUKUKU.....	217
I- TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİ KAVRAMI	217
II – TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİ ÖZERKLİĞİ VE HAKKI	218
1- Toplu İş Sözleşmesi Özerklığı ve Sınırları	218
A- Toplu İş Sözleşmesi Özerkligi	218
B- Toplu İş Sözleşmesi Özerklığının Sınırları	219
2- Toplu İş Sözleşmesi Hakkı	220
3- Toplu İş Sözleşmesi Düzenine Hakim Temel Esaslar	221
A- Yetkisiz Yapılan Toplu İş Sözleşmesinin yokluğu Esası	221
B- Toplu İş Sözleşmesinin Tekliği Esası.....	221
C- Toplu İş Sözleşmesinin Belirli Süreli Olması Esası.....	222
D- Toplu İş Sözleşmesinin İşyeri ve İşletme Düzeyinde Yapılabilme Esası.....	223
E- Çağrı ile Bağlılık Esası.....	223
F- Toplu İş Sözleşmelerinin Yazılı Şekle Tabi Olma Esası.....	223
4- Türk Hukukunda Toplu İş Sözleşme Hakkının Tarihi Gelişimi	224
III-TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİNİN HUKUKİ NİTELİĞİ- BENZER SÖZLEŞMELERDEN FARKI VE FONKSİYONU	225
1- Toplu İş Sözleşmesinin Hukuki Niteliği.....	225
2- Benzer Sözleşmelerden Farkı	226
A- Umumi Mukavele	226
B- Takım Sözleşmesi	227
3- Toplu İş Sözleşmesinin Fonksiyonu	227
A- Düzen Fonksiyonu.....	228
B- Barış Fonksiyonu.....	228
C- Koruma ve Geliştirme Fonksiyonu	228
D- Gelir Dağılımı Fonksiyonu (Sosyal Politika Fonksiyonu).....	229
IV- TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİNİN MUHTEVASI	229
1- Normatif Hükümler	229
2- Borç Doğuran Hükümler	231
3- İşyerinin Çalışma Düzenine İlişkin Hükümler	232
4- Kanun Hükümleri (Nötr Hükümler)	232
V- TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİNİN ÇEŞİTLERİ	233
1- İşyeri Toplu İş Sözleşmesi	233
2- İşletme Toplu İş Sözleşmesi	234
3- Grup Toplu İş Sözleşmesi	235
4- Kamu Toplu İş Sözleşmeleri Çerçeve Anlaşma Protokolü.....	237
5- Çerçeve Sözleşme	239

VI- TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİNDE EHLİYET VE YETKİ	240
1- Toplu İş Sözleşmesinde Ehliyet.....	242
A- İşçi Tarafının Ehliyeti	243
B- İşveren Tarafının Ehliyeti	245
2- Toplu İş Sözleşmesinde Yetki.....	245
A- İşyeri Toplu İş Sözleşmelerinde Yetki	247
B- İşletme Toplu İş Sözleşmelerinde Yetki	247
C- Grup Toplu İş Sözleşmelerinde Yetki.....	248
D- Kamu İşveren Sendikalarına Özgü Yetkilendirme	249
3- Toplu İş Sözleşmelerinde Yetkili Sendikanın Belirlenmesi: Yetki Belgesinin Alınması	250
A- Yetki Belgesi İçin Başvuru Yapılması	251
B- Yetki İtirazı.....	253
a- Başvuruda Bulunan Sendikanın İtirazı.....	254
b- Diğer Sendikaların ve İşverenin İtirazı	254
C- Yetki Belgesinin Verilmesi	255
VII – TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİNİN YAPILMASI	255
1- Toplu Görüşmeye Çağrı.....	255
2- Toplu Görüşme Süreci.....	256
3- Toplu İş Sözleşmesinin İmzalanması ve Yürürlüğe Girmesi	257
4- Toplu İş Sözleşmesinin Geçmişe Etkili Olarak Yürürlüğe Konulması: Toplu iş Sözleşmesinin Geriye Etkisi	258
A- Anlamı	258
B- Kapsam ve Sınırları	259
VIII- TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİNDEN FAYDALANMA	260
1- Taraf Sendika Üyeleri Bakımından	260
2- Taraf Sendikaya Üye Olmayan İşçiler Bakımından	262
3- Toplu İş Sözleşmesinden Faydalananamayacaklar	264
A- Kapsam Dışı İşçiler (Personel)	264
B- İşveren Vekili Olanlar.....	264
C- İradi Olarak Greve Katılmayan İşçiler	265
XI- TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİNDEN DOĞAN HAK VE YÜKÜMLÜLÜKLER	265
1- Sözleşmeye Uyma Borcu	265
2- Dırılık (Barış) Borcu.....	265
X- TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİNİN İŞ SÖZLEŞMESİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ	266
1- Toplu İş Sözleşmesinin Zorlayıcı Etkisi.....	267
A- Genel Kural	267
B- Kuralın İstisnası: İşçi Lehine Şart Prensibi	267
2- Toplu İş Sözleşmesinin Tamamlayıcı Etkisi.....	268
3- Toplu İş Sözleşmesinin Bütün İşçilere Uygulanacak Hükümleri.....	269
4- İşçinin Toplu İş Sözleşmesi ile Getirilen Haklardan Vazgeçmesi	269
5- Toplu İş Sözleşmeden Kanun Dışı Faydalandırılma Durumu	270

XI- TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİNİN DEĞİŞTİRİLMESİ.....	271
1- Toplu İş Sözleşmesinin Taraflarca Değiştirilmesi	271
2- Toplu İş Sözleşmesinin Yargı Kararı İle Değiştirilmesi	272
A- Hakimin Sözleşmeye Müdahalesi	272
B- Hakimin Sözleşmeyi Değişen Şartlara Uyarlaması	273
3- Toplu İş Sözleşmesini Etkilemeyen Değişiklikler	273
XII- TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİNİN ART ETKİSİ.....	275
XIII- TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİNİN TEŞMİLİ.....	277
1- Teşmil Kavramı	277
2- Teşmilin Fonksiyonu	278
3- Teşmilin Uygulanması	278
A- Uygulama Esasları	278
B- Teşmil Kararnamesine İtiraz	279
C- Teşmilin Hükümü ve Sona Ermesi	280
a- Teşmilin Hükümü	280
b- Teşmilin Sona Ermesi	280
XIV- TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİNİN HÜKÜMSÜZLÜĞÜ, İPTALİ VE SONA ERMESİ	281
1- Genel Olarak	281
2- Toplu İş Sözleşmesinin Hükümsüzlüğü ve İptali	281
3- Toplu İş Sözleşmesinin Sona Ermesi.....	283
A- Genel Olarak	283
B- Toplu İş Sözleşmesini Sona Erdirmeyen Haller.....	284
a- Sözleşme Taraflarında Meydana Gelen Değişiklikler.....	284
b- Sözleşme Kapsamında Yer Alan İşyeri ile İlgili Değişiklikler	284
İKİNCİ BÖLÜM	
TOPLU SÖZLEŞME HUKUKU.....	286
I- TOPLU SÖZLEŞME HAKKI VE TARİHİ GELİŞİMİ	286
1- Toplu Sözleşme Hakkı.....	286
2- Toplu Sözleşme Hakkının Tarihi Gelişimi	287
A- Toplu Görüşme Hakkı Dönemi	287
B- Toplu Sözleşme Hakkına Geçiş.....	288
II- TOPLU SÖZLEŞME YAPILMASI SÜRECİ	288
1- Toplu Sözleşme Tarafları ve Kapsamı	288
A- Toplu Sözleşmenin Tarafları	288
B- Toplu Sözleşmenin Muhtevası	289
2- Toplu Sözleşmede Ehliyet ve Yetki	289
3- Toplu Pazarlık Süreci ve Sözleşmenin Bağıtlanması	291
A- Toplu Pazarlık Süreci	291
B- Toplu Sözleşmenin İmzalanması.....	292
III- TOPLU SÖZLEŞMEDE UYUŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜMÜ	292

1- Kamu Görevlileri Hakem Kurulu	292
2- Kamu Görevlileri Hakem Kurulunun İşleyişi ve Sözleşmenin Bağıtlanması	293
IV-TOPLU SÖZLEŞMEDEN FAYDALANMA	294
ÜÇÜNCÜ KİTAP	
TOPLU İŞ UYUŞMAZLIKLARI HUKUKU	295
BİRİNCİ BÖLÜM	
GENEL OLARAK İŞ UYUŞMAZLIĞI - TÜRLERİ VE ÇÖZÜM YOLLARI	296
I- İŞ UYUŞMAZLIĞI KAVRAMI	296
II- İŞ UYUŞMAZLIKLARININ TÜRLERİ	296
1- Taraflarına Göre İş Uyuşmazlıklar	296
A- Ferdi İş Uyuşmazlığı	296
B- Toplu İş Uyuşmazlığı	297
C- Niteliğine Göre İş Uyuşmazlıklar	297
a-Hak Uyuşmazlığı	298
b- Menfaat Uyuşmazlığı	297
III- İŞ UYUŞMAZLIKLARININ ÇÖZÜM YOLLARI	299
1- Barışçı Olan ve Olmayan Çözüm Yolları	299
A- Barışçı Çözüm Yolları	299
B- Barışçı Olmayan Çözüm Yolları	299
2- Kanuni ve Seçimlik Çözüm Yolları	300
A- Kanuni Çözüm Yolları	300
B- Özel Çözüm Yolları	301
İKİNCİ BÖLÜM	
TÜRK HUKUKUNDAYA TOPLU İŞ UYUŞMAZLIKLARI VE ÇÖZÜM YOLLARI	302
I- TOPLU HAK UYUŞMAZLIKLARI VE ÇÖZÜM YOLLARI	302
1- Özel Çözüm Yolları	302
A- Uzlaşturma	303
B- İsteğe Bağlı Arabuluculuk	303
C- Özel Hakem Yolu	303
2- Kanuni Çözüm Yolları	304
A- Yorum Davası	305
B- Eda Davası	306
C- Toplu Eylem Hakkı	307
II – TOPLU MENFAAT UYUŞMAZLIKLARI VE ÇÖZÜM YOLLARI	308
1- Arabuluculuk Yolu	309
A- Arabuluculuk Çeşitleri	309
a- Özel Arabuluculuk	309
b- Resmi Arabuluculuk	309
B- Resmi Arabulucu ve Nitelikleri	310
C- Resmi Arabulucunun Seçimi ve Görevleri.....	311

a- Resmi Arabulucuların Seçimi	311
b- Resmi Arabulucunun Görevlendirilmesi	312
c- Resmi Arabulucunun Görevleri	313
D- Resmi Arabuluculuk Süreci	314
E- Resmi Arabuluculuğun Fonksiyonu	315
2- Bakanın Arabuluculuğu	316
A- Grev Kararı Alınmadan Önce	316
B- Grev Kararı Alındıktan Sonra	316
C- Grev Ertelemesinden Sonra	317
3- Özel Tahkim (Hakem) Yolu.....	317
4- Zorunlu Hakem (Tahkim) Yolu ve Görev Alanı	318
A- Grev ve Lokavtın Yasak Olduğu İş ve İşyerleri ile İlgili Uyuşmazlıklar.....	319
B- Grev ve Lokavtın Geçici Yasaklandığı Durumlarda	319
C- Grev ve Lokavtın Ertelendiği Durumlar	320
D- Grev Oylamasında Grevin İşçiler Tarafından Reddedilmiş Olması Durumunda	320
E- Olağanüstü Haller veya Sıkıyönetim İlan Edilmesi Durumunda	321
5- Yüksek Hakem Kurulu	322
A- Yüksek Hakem Kurulu ve Yapısı	322
B- Yüksek Hakem Kurulunun Teşkilatlanması	323
C- Yüksek Hakem Kurulu'nun Çalışma Usulü	324
III- TOPLU MENFAAT UYUŞMAZLIKLARININ BARIŞÇI OLmayAN YOLLARLA ÇÖZÜMÜ	326
1- İşçi Sendikaları İçin Barışçı Olmayan Çözüm Yolu: Grev	327
2- İşverenler Bakımından Barışçı Olmayan Yol: Lokavt	328
DÖRDÜNCÜ KİTAP	
GREV VE LOKAVT HUKUKU	331
BİRİNCİ BÖLÜM	
BARIŞÇI OLmayAN YOLLAR	331
I – BARIŞÇI OLmayAN YOLLAR VE ÖNEMİ	331
II - TARİHİ GELİŞİMİ	332
1- Dünyada.....	332
2- Türk Hukukunda	333
İKİNCİ BÖLÜM	
GREV VE GREV HUKUKU	334
I-GREV KAVRAMI VE UNSURLARI	334
1- Grev Kavramı	334
2- Grevin Unsurları	334
A- Topluca İş Bırakma	334
B- İşçilerin Aralarında İş Bırakma Hususunda Anlaşmaya Varmaları veya Bir Kuruluşun Kararına Uymaları Suretiyle İş Bırakmaları	335

C- İşyerinde Faaliyeti Durdurmak ve Aksatmak Gayesi	336
3- Grev Çeşitleri	336
4- Grev Dışı İş Bırakma Halleri.....	337
A- Ücretlerin Zamanında Ödenmemesi Hali.....	337
B- İş Sağlığı ve Güvenliği Tedbirlerinin Zamanında Alınmaması Hali	337
II- TÜRK HUKUKUNDA GREV HAKKI VE NİTELİĞİ	338
III-KANUNİ GREV VE UNSURLARI	339
1- Kanuni Grevin Tanımı ve Unsurları	340
A- Tanımı	340
B- Unsurları	340
a- Amaç Unsuru	340
b- Toplu Menfaat Uyuşmazlığının Çıkmiş Olması	341
c- Grev Yasağının Bulunmaması.....	342
d- Grev Kararının Yetkili Sendika Tarafından Alınmış Olması	342
e- Uygulamanın Kanuna Uygun Yapılması.....	342
2- Kanuni Grevin Uygulama Süreci	343
A- Grev Kararının Alınması - Tebliğİ ve İlanı	343
B- Grevin Uygulamaya Konulması	344
C- Grevde Çalışmaya Devam Edecek Kişiler	346
3- Grev Oylaması.....	347
A- Grev Oylaması :Anlamı -Talebi ve Usulü	347
B- Grev Oylamasının Sonuçları	350
a- Grev Oylamasında Hayır Çıkması Durumu	350
b- Grev Oylamasında Evet Çıkması Durumu	351
IV- KANUNİ GREVDE TARAFLARIN HAK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ	351
1- İşçilerin Hak ve Yükümlülükleri	351
2- Yetkili İşçi Sendikasının Hak ve Yükümlülükleri	353
3- İşveren veya İşveren Sendikasının Hak ve Yükümlülükleri	354
A- Başka İşçi Alma / Çalıştırma Yasağı	354
B- İşyerinden Mal Çıkarma ve İşyerine Hammaddé Sokma Serbestisi	355
C- Grev Sırasında İşyerini Kapatma	356
4- Mülki Amirin Görev ve Yetkileri.....	356
V- KANUNİ GREVDEN DOĞAN GÖREV VE HUKUKİ SORUMLULUKLAR	357
1- İşçilerin Görev ve Sorumluluğu	357
2- Sendikanın Görev ve Sorumluluğu	357
VI- GREV YASAKLARI, GREVLERİN ERTELENMESİ VE YASAKLANMASI	359
1- Grev Yasağı Olan İşler ve İşyerleri	359
A- Grev Yasağı Olan İşler	359
B- Grev Yasağı Olan İşyerleri	360
C- Grev Yasağı Olan Kişiler	361

2-	Grevlerin Geçici Olarak Yasaklanması	361
A-	Seyir Halindeki Ulaştırma Araçlarında	362
B-	Genel Hayatı Önemli Ölçüde Etkileyen Tabiat Olaylarında	362
C-	Sıkıyönetim Dönemlerinde	362
D-	Olağanüstü Hallerde	363
E-	Savaş Hali ve Seferberlik İlan Edildiği Dönemlerde	363
3-	Grevlerin Ertelenmesi.....	363
A-	Erteleme Usulü: Cumhurbaşkanı Kararı	363
B-	Grev Ertelemesinin Hukuki Sonuçları	364
C-	Erteleme Kararına İtiraz	365
D-	Erteleme Kararının Sonuçları.....	366
VII-	KANUN DIŞI GREV	367
1-	Kanun Dışı Grev Kavramı.....	367
A-	Genel Olarak	367
B-	Kanun Dışı Grev Halleri	368
a-	Dayanışma Grevi	368
b-	Genel Grev	368
c-	Siyasi Amaçlı Grev	368
d-	İş Yavaşlatma –Verimi Düşürme ve Diğer Direnişler	369
2-	Kanun Dışı Grevin Tespiti	369
3-	Kanun Dışı Grevin Hukuki ve Cezai Sonuçları	370
A-	Hukuki Sonuçları.....	370
a-	Disiplin Cezası Uygulaması	370
b-	İş Sözleşmesinin Haklı Nedenle Feshi	370
c-	İşyerine Verilen Zararların Tazmini	371
aa-	Sendikanın Tazmin Sorumluluğu	371
bb-	İşçilerin Sorumluluğu	374
B-	Cezai Sonuçları	374
VIII –	KANUNİ GREVİN SONA ERMESİ	375
1-	Cumhurbaşkanı Kararı İle Ertelenmesi	375
2-	Tarafların Anlaşmaları	376
3-	Yetkili Sendikanın Üye Kaybetmesi	376
A-	Genel Olarak	376
B-	Taraf Sendikanın Yetkisinin Geleceği Meselesi	377
4-	Tarafların Özel Hakem Anlaşması Yapmaları	377
5-	Sendikanın Tüzel Kişiliğinin Sona Ermesi	377
6-	Grevin Geleceğine Etkisi Tartışmalı Durumlar	378

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

LOKAVT VE LOKAVT HAKKI	379
I - LOKAVT KAVRAMI VE UNSURLARI	379
1- Lokavt Kavramı	379
2- Lokavtin Unsurları.....	379
A- Amaç Unsuru	379
B- Kararın İşveren veya İşveren Sendikası Tarafından Alınmış Olması.....	380
C- İşçilerin Topluca İşyerinden Uzaklaştırılması.....	380
D- İşyerinde İşin/Faaliyetin Bütünüyle Durdurulması	381
II-TÜRK HUKUKUNDA LOKAVT HAKKI VE UYGULANMASI	381
1- Türk Hukukunda Lokavt Hakkı.....	381
2- Lokavt Hakkının Korunması	382
3- Türk Hukukunda Kanuni Lokavt Hakkı Ve Uygulaması	383
A- Kanuni Lokavt Tanımı ve Unsurları	383
a- Tanımı	383
b- Kanuni Lokavtın Unsurları	383
aa- Kanuna Uygun Bir Grev Kararının Alınmış Olması	383
bb- İşyerinde Faaliyetin Bütünüyle Durdurulması.....	384
cc- İşyerinde İşçilerin Bütünüyle Uzaklaştırılması	384
dd- Lokavt Kararının Kanuna Uygun Olarak Uygulanması	384
B- Kanuni Lokavtın Uygulama Esasları	385
a- Lokavt Kararı İşverence Alınabilir	385
b- Lokavt Kararının Alınma Süresi.....	385
c- Lokavt Kararının Tebliği.....	385
d- Lokavt Kararının Görevli Makama Tevdidi.....	385
e- Lokavt Kararının İşyerinde İlanı.....	385
4- Lokavt Süresinde Çalışması Gereken İşçiler.....	386
5- Kanuni Lokavtın Sonuçları.....	387
A- İşçiler Bakımından	387
B- İşveren ve/veya İşveren Sendikası Bakımından.....	388
III- TÜRK HUKUKUNDA KANUN DIŞI LOKAVT VE SONUÇLARI	389
1- Kanun Dışı Lokavt Kavramı	389
2- Kanun Dışı Lokavtın Tespitİ	389
3- Kanun Dışı Lokavtın Hukuki Sonuçları	389
A- Hukuki Sonuçları	389
a- İşçiler Bakımından	390
b- İşveren ve İşveren Sendikası Bakımından	390
B- Cezai Sonuçları	391

IV- LOKAVTIN ERTELENMESİ VE SONA ERMESİ	391
1- Lokavtın Hakkının Kötüye Kullanılması	391
2- Lokavtın Ertelenmesi	392
3- Lokavtın Sona Ermesi	392
A- İradi Olarak Sona Ermesi	392
B- Kendiliğinden Sona Erme	393
V- TOPLU İŞ HUKUKUNDA TARTIŞMALI KONULAR	393
1- Toplu İş Hukukunun Sonu Mu Geliyor?	393
2- Grev Ve Lokavt Hakları Eşit Nitelikli Haklar Midir?	395
3- Toplu Eylem Hakkı ve Türk Endüstri İlişkileri Sistemindeki Yeri	396
KAYNAKÇA	398